

Aanmaaktover 19c

AANMAKEN 1 TON SALPETERZUUR

PRIJS

275.743

Vraag

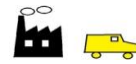
Wat is de prijs van het aanmaken van 1 ton salpeterzuur?

Antwoord

	<i>Recept</i>		$\Delta S\sigma$ [kJ/°K]	ΔS_{cf} [kJ/°K]	$\Delta S\theta$ [kJ/°K]
1		338 rijtjesfabrieken	1514	-1526	1886
2	"	1 rijtjeskantoren	48	-2	35
3	"	608 arbeiders	393	-243	354
4	"	1 hscarrier	in 18		
5		2,E+19 m ³ lucht	0	0	0
6	"	197 kg aardgas grondstof	2.312	-234	354
7	"	78 kg dolomiet	134.367	-54.127	172.413
8	"	16 kg waterstof energie	in 17		
9	"	444 kg water	1.727	0	3
10	"	345 kg stikstof	nvt	-4.588	nvt
11	"	167 kg zuurstof	nvt	-1.945	nvt
12	"	5,0 kg dieselolie	in 18		
13	"	384.004 kJ stroom	-156	-169	1.375
14		345 kg stikstof uit Omgeving	14.299	0	0
15	"	414 kg O ₂ uit Omgeving	1.459	0	0
16	"	197 kg H ₂ O naar Omgeving	9.157	0	0
17		1 ton salp.zuur maken	-7.952	-2.587	6.568
18	"	1.000 tonkm doen	-29	-71	213
AMT 19c		1 ton salp.zuur aanmaken	157.296	-63.379	181.826

Gereedschappen

1

338 rijtjesfabrieken

Inzetstaat Rijtjesfabriek					
C	Tp.e.	Tg	fn	fo	fg
[p.e./jaar]	[sec/p.e.]	[jaar]	[-]	[-]	[-]
8,E+05	3,E+01	75	135	2,5	6,E-06

Toelichting:

- productie-eenheid p.e. = 1 ton salpeterzuur
- C = 8,E+05 p.e./jaar
- T p.e. = $300 \cdot 24 \cdot 3600 / C$ sec/p.e.
- fn = oppervlakte hele complex / opp. 1 rijtjesfabriek
- waarin O r.f. = 10.000 m² MT 3
- fo : het gehele complex heeft gemiddeld 2,50 maal de hoogte rijtjesfabriek schatting

- n r.f. = $\sum f_n \cdot f_o =$ 338 rijtjesfabrieken
- $f_g = (1/(C \cdot T_g)) \cdot f_n \cdot f_o$
- $f_t = \sum \text{p.e.} / \sum \text{p.e. daarna} =$ 0,16 toedelingsfactor 't Overzicht
- ΔS inzet ger./p.e. = $f_t \cdot f_g \cdot \text{AT 2 Rijtjesfabriek}$ [kJ/°K . p.e.]

AT 2		1	r.fabriek afspelen	2,E+09	-2,E+09	2,E+09
1		1,E-06	r.fabriek doen	2,E+03	-2,E+03	2,E+03
2	0,67	rijtjeskantoren				

Inzetstaat Rijtjeskantoor					
C	Tp.e.	Tg	fn	fo	fg
[p.e./jaar]	[sec/p.e.]	[jaar]	[-]	[-]	[-]
8,E+05	3,E+01	75	608	0,20	7,E-08

Toelichting:

- f_n : de fabriek heeft 608 arbeiders
- f_o : de overhead is 0,20
- $f_g = ((1/(C \cdot T_g)) \cdot f_n \cdot f_o / 30)$
- ΔS inzet r.k./p.e. = $f_t \cdot f_g \cdot \text{AT RK}$ [kJ/°K . p.e]
- n r.k. = $f_t \cdot f_n \cdot f_o / 30 =$ 0,67 rijtjeskantoren

Met AT 3 Rijtjeskantoor :

AT 3		1	r.kantoor afspelen	7,E+08	-3,E+07	5,E+08
2		7,E-08	r.kantoren doen	48	-2	35
3	608	arbeiders				

Stel in de r.fabrieken is de gemiddelde inzet 0,4 arbeider/r.f.
 ofwel volcontinu 1,8 „

Inzetstaat Mens					
C	Tp.e.	Tg	fn	fo	fg
[p.e./jaar]	[sec/p.e.]	[jaar]	[-]	[-]	[-]
8,E+05	3,E+01	45	608	3,9	7,E-05

Toelichting:

- $f_n =$ bezetting 1 r.fabriek * n r.f.
- $f_o =$ fuitbesteding * fkostwinner 3,9 want
 . uitbestedingsfactor is 1,3
 . arbeider is kostwinner voor 3 personen m.i.v. de arbeider zelf.
- $f_g = (1/(C \cdot T_g)) \cdot f_n \cdot f_o$
- ΔS inzet ger./p.e. = $f_t \cdot f_g \cdot \text{AT Mens}$ [kJ/°K . p.e.]

Met AT Mens:

AT Mens		1	mens afspelen	3,E+07	-2,E+07	2,E+07
3		1,E-05	mens doen	393	-243	225
4	1	hscarrier				

De productie wordt per carrier afgevoerd naar een klant.

s = 1.000 km

Dit wordt doorberekend in

18

Men Neme

5 2,E+19 m³ lucht

De lucht is nodig voor het leveren van zuurstof, maar ook voor het opnemen van kooldioxide, stikstofoxiden en fijnstof.

De prijzen voor de massa-overdrachten worden in de betreffende tovers verrekend.

6 197 kg aardgas als grondstof

't Overzicht

Met DT 4 Aardgas

DT 4		1	ton gas halen klaar	11.727	-1.188	1.797
6	„	0,197	ton gas nemen	2.312	-234	354

Toelichting:

- ft is toegepast

7 **78** **kg dolomiet**

Dolomiet is een soortemet van mergel.
Het wordt tot poeder gemalen en gemengd met ammoniumnitraat tot een kunstmest.

't Overzicht

Met DT 7 Kalksteen

DT 7		1	ton mergel delven	1.728	-696	2.217
7	„	78	ton dolomiet doen	134.367	-54.127	172.413

Toelichting:

- ft is toegepast

8 **16** **kg waterstofgas voor energie**

17

De ammoniumvorming vraagt veel warmte
Hiervoor wordt proceswaterstofgas verbrand.

E ammonium = 5.540.057 kJ
Verbranding 0,83 kg H₂ geeft 100.000 kJ warmte
Voor 2.545 kg NH₃ nodig 46 kg H₂

't Overzicht

KT 5

Zie verder

17

9 **444** **kg water**

't Overzicht

Met DT 9 Drinkwater :

DT 9		1	ton water halen klaar	3.892	-1	6
9		0,44	ton water halen doen	1.727	0	3

Toelichting:

- ft is toegepast

10 **345** **kg stikstof**

't Overzicht

De stikstof wordt uit de dampkring gehaald.

Met DT 0 Kooldioxide :

DT 0		1	mol CO ₂ delven klaar	0,31	-0,37	-0,69
10		12.324	mol N ₂ doen	nvt	-4.588	nvt

Toelichting:

- ft is toegepast

11 **167** **kg zuurstof**

't Overzicht

De zuurstof wordt uit de dampkring gehaald.

Met DT 0 Kooldioxide :

DT 0		1	mol CO ₂ delven klaar	0,31	-0,37	-0,69
11		5.226	mol O ₂ doen	nvt	-1.945	nvt

Toelichting:

- ft is toegepast

12 **5,0** **kg dieselolie**

Vrachtschip neemt 0,0050 kg dieselolie/tonkm VT 2.6
Totaal 5,0 kg dieselolie

Zie verder

18

13 **384.004** **kJ stroom**

Stroom voor aandrijving alle meng- en roerwerktuigen.

$n_{el.motor} = n_{r.fabriek} \cdot 24 = 8100$ MT 2
 $P_{el.motor} = 10$ kJ/s "
 $E_{stroom/p.e.} = ft \cdot (250.24.3600/C) \cdot n \cdot P = 384.004$ kJ/p.e.

Met AMT 4 Fossielstroom :

AMT 4		1	kJ fossielstroom aanma	-0,0004	-0,0004	0,0036
13		384.004	kJ fossielstroom doen	-156	-169	1.375

Toelichting:

- ft is toegepast

Pandgeld

14		14.299	voor	345	kg stikstof uit Omgeving	't Overzicht
15		1.459	voor	414	kg zuurstof uit Omgeving	"
16		1.507	voor	197	kg water naar Omgeving	"

Toelichting:

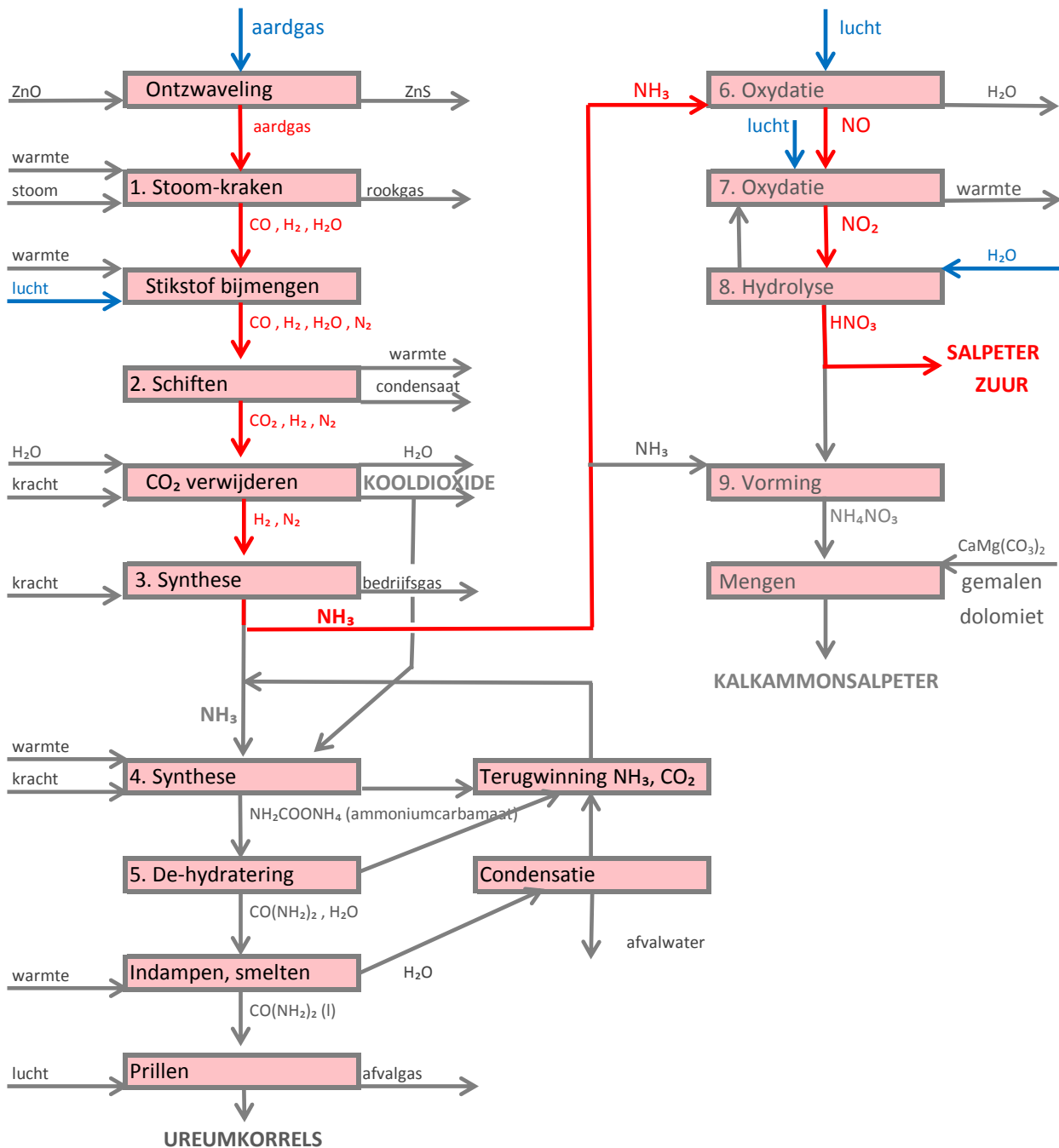
- ft is toegepast

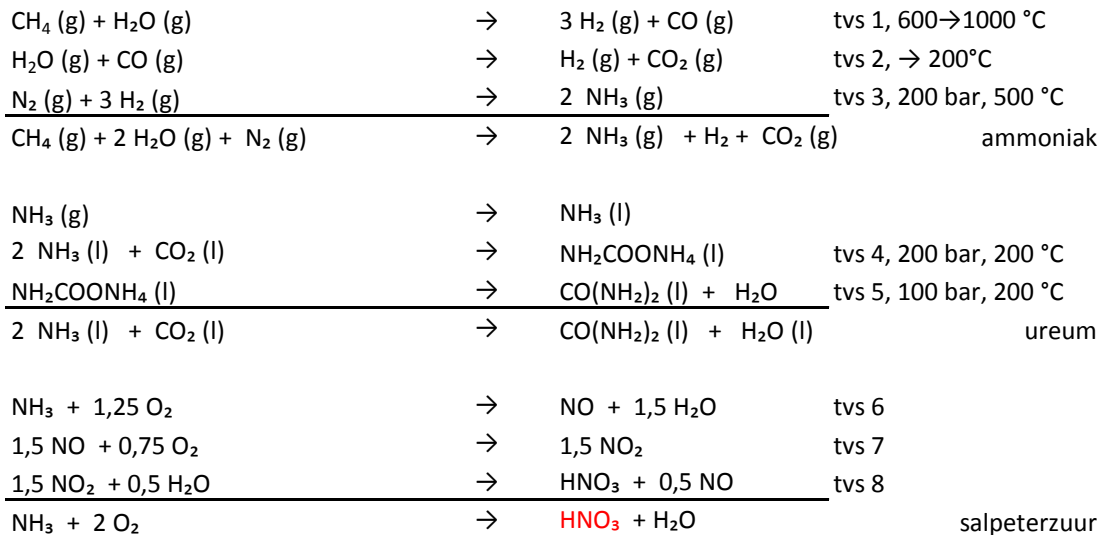
Roeren & Meng

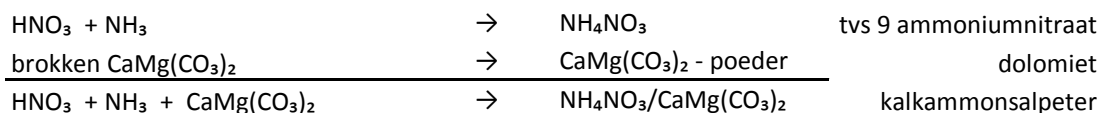

17	1	ton salpeterzuur maken

● **Vorming So :**

<i>'t Overzicht</i>							
Termen reactievlg]	M [kg/mol]	n	m [kg]	S σ [kJ/°K.mol]	S σ [kJ/°K]	Hf [kJ/mol]	Hf [kJ]
Vóór							
CH ₄	0,016	74.866	1.198	0,186	13.925	-75	-6,E+06
H ₂ O(g)	0,018	149.731	2.695	0,188	28.149	-242	-4,E+07
N ₂	0,028	74.866	2.096	0,191	14.299	0	
CaMg(CO ₃) ₂			472				
O ₂ (proces)	0,032	31.746	2.150	0,205	6.508	0	
O ₂ (energie)	0,032	11.496	368	0,205	2.357		
Na							
NH ₃ (g)	0,017	149.731	2.545	0,193	28.898	-46	-7,E+06
H ₂	0,002	74.866	150	0,130	9.733	0	
CO ₂ (g)	0,044	74.866	3.294	0,213	15.946	-393	-3,E+07
CaMg(CO ₃) ₂			472				
O ₂ (proces)	0,032	31.746	2.150	0,205	6.508	0	
O ₂ (energie)	0,032	11.496	368	0,205	2.357		
Daarna							
NH ₃ (l)	0,017	78.740	1.339	0,097	7.598	-80	-6,E+06
H ₂ (vrij)	0,002	51.874	104	0,130	6.744	0	
CO ₂ (l)	0,044	7.606	335	0,155	1.179	-403	-3,E+06
CO ₂ (g)	0,044	57.418	2.526	0,213	12.230	-393	-2,E+07
CO(NH ₂) ₂ (l)	0,060	9.843	591	0,105	1.033	-334	-3,E+06
HNO ₃	0,063	15.873	1.000	0,155	2.460	-173	-3,E+06
NH ₄ NO ₃	0,080	17.717	1.417	0,151	2.675	-365	-6,E+06
CaMg(CO ₃) ₂			472				
H ₂ O (l)(proces)	0,018	25.716	782	0,188	4.835	-285	-7,E+06
H ₂ O (l)(energie)	0,018	22.991	414	0,188	4.322		
$\Delta S_{\sigma} =$					-24.127	$\Delta H_f =$	-1,E+07

$$\Delta S_{\sigma \text{ p.e.}} = -3.972 \text{ kJ/}^{\circ}\text{K . p.e.}$$

$$\Delta H_f = -1.631.023 \text{ kJ/p.e.} \quad \text{exotherm}$$

Toelichting:

- het fabriekscomplex produceert per jaar:

ammoniak	NH ₃	1.700	kton
kooldioxide	CO ₂ (l)	425	„
ureum	CO(NH ₂) ₂ (l)	750	„
salpeterzuur	HNO ₃	1.270	„
KAS	NH ₄ NO ₃ /CaMg(CO ₃) ₂	1.800	„

- KAS staat voor kalkammonsalpeter, een mengsel van 75 massa% ammoniumnitraat NH₄NO₃ en 25 massa% dolomiet CaMg(CO₃)₂

- ft is toegepast

- ΔH_f is exclusief de verbranding van waterstof voor proceswarmte, zie daarvoor

● **Spreiding ΔS_{cf} en Opwarming ΔS_{θ} :**

> kooldioxide naar Omgeving

Met DT 0 Kooldioxide:

DT 0		1	mol CO ₂ delven klaar	0,31	-0,37	-0,69
17		-9.452	mol CO ₂ doen	-2.921	3.519	6.568

Toelichting:

- ft is toegepast

> stikstof uit Omgeving

Met DT 0 Kooldioxide:

DT 0		1	mol CO ₂ delven klaar	0,31	-0,37	-0,69
17		12.324	mol N ₂ doen	n.v.t.	-4.588	n.v.t.

Toelichting:

- alleen de spreidingskolom is van toepassing, want geen reactie in de oceaan en geen broeikas effect

- zie voor het pandgeld uit de vormingskolom

Pandgeld

- ft is toegepast

● **Doen 16 kg waterstofgas verbranden 8**

Met KT5 Waterstofgas :

KT 5		0,83	kg waterstofgas klaar	-54	-77	0
17		16	kg waterstofgas doen	-1.060	-1.518	0

Toelichting:

- ft is toegepast

18 1.000 tonkm doen

Toelichting:

- ft is toegepast

● HScarrier :

Verplaatsen : 1,0 p.e.

over 1.000 km 4

Met VT 3 HScarrier :

VT 3		1	hscarriertonkm klaar	-0,03	-0,07	0,21
18		1.000	hscarriertonkm doen	-29	-71	213

Klaar !

Bronnen :

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Nederlandse_Stikstof_Maatschappij_\(NSM\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Nederlandse_Stikstof_Maatschappij_(NSM))

<https://www.yara.nl/over-yara/yara-in-de-benelux/yara-sluiskil/>

<https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/large-volume-inorganic-chemicals-ammonia-acids-and-fertilisers>